

Neolit a eneolit v strednej Európe

Mgr. Peter Tóth, PhD.

Členenie eneolitu

	Z Slovensko/Zadunajsko	V Slovensko/Severné Potisie
Neskorý eneolit (2800?-2300 BC)	MKČ, Somogyvár-Vinkovci, KŠK, KZP	Kultúra Nyírség-Zatín, KŠK
Mladší eneolit (2930-2800? BC)	Postbaden	Postbaden
Stredný eneolit (3650-2930 BC)	Badenská kultúra	Badenská kultúra
Starší eneolit (4300-3650 BC)	Lengyel IV, BRK	Tiszapolgárska, Bodrogkeresztúrska skupina, Lažňany-Hunyadihalom-Vajska

Morava	
Neskorý eneolit (2700-2300/2200 BC)	KŠK, KZP
Mladší eneolit (3100/3000-2600/2550 BC)	Postbaden, MKČ, KGA
Stredný eneolit (3500-3100/3000 BC)	Badenská kultúra
Starší eneolit (3800-3500 BC)	KLP, badenská (Boleráz) kultúra
Raný eneolit (4500/4400-3800 BC)	Jordanów, BRK

Čechy	
Mladší eneolit (2900/2800-2300/2200 BC)	KŠK, KZP
Stredný eneolit (3350-2900/2800 BC)	Badenská kultúra, postbaden, KGA
Starší eneolit (3900/3800-3350 BC)	KLP, najstaršia badenská (Boleráz) kultúra
Raný eneolit (4500/4200-3800 BC)	II. mladší stupeň (mladší Jordanów, Michelsberg) I. starší stupeň: neskoro Lg skupiny

Raný a starší eneolit

Böhmen	Mähren	Ost- Österreich	Südwest. Slowakei	West- Ungarn	Nördl. Theißgebiet
BAALBERGE	TBK Ib TBK Ia	RETZ-BAALBERGE Wien-Leopoldau	Čataj Bajč Gajary		LAŽŇANY - HUNYADIHALOM
	Křenovice JORDANÓW EPILENGYEL-LENGYEL Praha-Střešovice	BISAMBERG Wolfsbach	LUDANICE Nitra	3 Remete-Höhle B → BALATON-LASINJA 2 1 Zalaszentbalázs A	LUDANICE BODROGKERESZTÚR B A Füzesabony TISZAPOLGÁR
Horní Cetno ?	MBK IIa ₂₋₃ , IIb Střelice-Sklep Ctidružice	Michelstetten	Brodzany Moravany	Veszprém? Somodor	OBORÍN
STK V	MBK IIa ₁ Kostelec n/H.	MOG II	LENGYEEL II Pečeňady	Z.-Mekenye	ČIČAROVCE - CSÓSZHALOM II
STK IVb	MBK Ib-c	MOG Ib Falkenstein	PHASE SANTOVKA	Mórágy Zengővárkony 3	Zalkod ČIČAROVCE - CSÓSZHALOM I Zemplín(?)
STK IVa	MBK Ia STK IVa	Kammeg MOG Ia Friebritz	Nitriansky Hrádok Svodín 2 L E N G Y E L I Svodín 1	Zengővárkony 2 B A Zengővárkony 1	Ižkovce Csószhalom (Flachsiedlung) ?
STK II - III ŠÁRKA	STK II - III ŠÁRKA	Unterwölbing ? ←	Lužianky P R O T O L E N G Y E L Bíňa-Bicske	Sé Sopot-Bicske	?

Pavúk 2007,
modifikované podľa
Čižmář et al. 2004

Starší eneolit

Böhmen	Mähren	Ost- Österreich	Südwest. Slowakei	West- Ungarn	Nördl. Theißgebiet
BAALBERGE	TBK Ib TBK Ia	RETZ-BAALBERGE Wien-Leopoldau	Čataj Bajč		LAŽŇANY - HUNYADIHALOM
	Křenovice			3 Remete-Höhle B → BALATON-LASINJA	LUDANICE BODROGKERESZTÚR B A
JORDANÓW EPILENGYELENGYE Praha-Střešovice	Troubelice	BISAMBERG Wolfsbach	LUDANICE Nitra	2 1	Füzesabony TISZAPOLGÁR
Horní Cetno ?	MBK IIa ₂₋₃ , IIb Střelice-Sklep Ctidružice	Michelstetten	Brodzany Moravany	Veszprém? Somodor	OBORÍN
STK V	MBK IIa ₁ Kostelec n/H.	MOG II	LENGYELE II Pečeňady	Z.-Mekenye	ČIČAROVCE - CSÓSZHALOM II
STK IVb	MBK Ib-c	MOG Ib Falkenstein	PHASE SANTOVKA	Mórágy Zengővárkony 3	Zalkod ČIČAROVCE - CSÓSZHALOM I Zemplín(?)
STK IVa	MBK Ia	Kammeg MOG Ia	Nitriansky Hrádok Svodín 2	Zengővárkony 2 B	Ižkovce Csószhalom (Flachsiedlung)
	STK IVa	Friebritz	Svodín 1	Zengővárkony 1 A	?
STK II - III ŠÁRKA	STK II - III ŠÁRKA	Unterwölbing ? ←	Lužianky PROTOLÉNGYELE Bíňa-Bicske	Sé Sopot-Bicske	?

Pavúk 2007,
modifikované podľa
Čižmář et al. 2004

V Slovensko – starší eneolit

Böhmen	Mähren	Ost- Österreich	Südwest. Slowakei	West- Ungarn	Nördl. Theißgebiet
BAALBERGE	TBK Ib FURCHENSTICHKERAMIK TBK Ia Božice	RETZ-BAALBERGE Wien-Leopoldau	Čataj Bajč Gajary		LAŽŇANY - HUNYADHALOM
JORDANÓW EPILENGYELENGYELIV Praha-Střešovice	Křenovice Troubelice	BISAMBERG Wolfsbach	LUDANICE Nitra	3 Remete-Höhle B → BALATON-LASINJA 1 Zalaszentbalázs A	LUDANICE Füzesabony BODROGKERESZTÚR B TISZAPOLGÁR A
Horní Cetno ?	MBK IIa ₂₋₃ , IIb Střelice-Sklep Ctidružice	Michelstetten	Brodzany Moravany	Veszprém? Somodor	OBORÍN Prototiszapolgárska fáza
STK V	MBK IIa ₁ Kostelec n/H.	MOG II	LENGYEEL II Pečeňady	Z.-Mekenye	ČIČAROVCE - CSÓSZHALOM II
STK IVb	MBK Ib-c	MOG Ib Falkenstein	PHASE SANTOVKA	Mórágy Zengővárkony 3	Zalkod ČIČAROVCE - CSÓSZHALOM I Zemplín(?)
STK IVa	MBK Ia STK IVa	Kammeg MOG Ia Friebritz	Nitriansky Hrádok Svodín 2 LENGYEEL I Svodín 1	Zengővárkony 2 B Zengővárkony 1 A	Ižkovce Csószhalom (Flachsiedlung) ?
STK II - III ŠÁRKA	STK II - III ŠÁRKA	Unterwölbing ? ←	Lužianky PROTOLENGYEEL Bíňa-Bicske	Sé Sopot-Bicske	?

Polgársky kultúrny okruh
(Polgárska kultúra)

Pavúk 2007,
modifikované podľa
Čižmář et al. 2004

Badenská kultura

	V. Němejcová-Pavúková			E. Neustupný	Rôzne možnosti delenia			
	Stupeň	Fáza	Lokality	Stupeň	(V. Němejcová-Pavúková)	(Furholt 2009; Horváthová 2010; Malček 2013 a i.)		
Baden	I	a	Štúrovo	A	Bolerázska skupina	Starší Baden	Boleráz (3640-3370 BC)	Boleráz (3650-3350 BC)
		b	Nitriansky Hrádok-Vysoký breh					
		c	(Vrbové/Žlkovce)					
	II	a	Fonyód - Tekovský Hrádok	B	Starší klasický Baden	Klasický Baden (3360-2930 BC)	Postboleráz (3350-3100 BC)	
		b	Červený Hrádok - Szeghalom-Dióér					
	III		Nevidzany - Viss - Ossarn					
	IV	a	Úny	C + D	Mladší klasický Baden	Mladší Baden	Postbaden (3100-2900 BC)	
		b	Chľaba - Ózd					

Študijné materiály

- **Malček, R. 2013: Lieskovec-Hrádok : výšinné sídlisko badenskej kultúry. Nitra.**
- **Neustupný, E. (ed.) - Dobeš, M. - Turek, J. - Zápotocký, M. 2008: Archeologie pravěkých Čech / 4. Eneolit. Praha.**
- **Peška, J. 2013: Morava na konci eneolitu. Olomouc.**
- **Podborský, V. a kol. 1993: Pravěké dějiny Moravy. Brno.**

Ďakujem za pozornosť